

Examen VWO 2007

tijdvak 2
woensdag 20 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 62 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Bedrijven komen met 'gezond-logo' voor voeding

Van onze verslaggever Broer Scholtens
AMSTERDAM - Drie bedrijven introduceren dinsdag een gezond-logo voor voedingsmiddelen, het 'ik kies bewust'-logo. Het lichtblauwe merkteken geeft aan dat er in het product niet te veel ongezonde ingrediënten zitten zoals verzadigde vetten, suiker en zout. Unilever, Campina en Friesland Foods komen binnenkort met de eerste producten.

Fabrikanten overspoelen de consument met voedingsmiddelen die goed zouden zijn voor de gezondheid of overgewicht voorkomen. Het 'ik kies bewust'-logo moet helpen bij het kopen van producten. De initiatiefnemers zullen hun logo vandaag aanbieden aan minister Hoogervorst van Volksgezondheid.

Een commissie van voedingsdeskundigen beoordeelt of een product in aanmerking komt voor het logo. Dat gebeurt in eerste instantie op basis van aanwezig verzadigd vet, transvet, zout en suiker.

Onder auspiciën van de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) is de afgelopen maanden vergeefs geprobeerd richtlijnen voor een 'gezond-logo' te ontwikkelen. Niet alle aangesloten bedrijfstakken wilden zich voegen aan opgestelde criteria.

De Consumentenbond, het Voedingscentrum en onafhankelijke voedingswetenschappers reageren positief. Het logo zou wel uit moeten gaan van de Richtlijnen Goede Voeding van de Gezondheidsraad, zegt voedingshoogleraar Frans Kok van Wageningen Universiteit. Nu zijn er nog 'te ruime internationale richtlijnen'.

uit: de Volkskrant, 23 mei 2006

1p **1** Tot welk marketinginstrument rekent men het voeren van het 'gezond-logo'?

Niet alle aangesloten bedrijfstakken willen zich voegen naar de criteria die door de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) aan het 'gezond-logo' zijn gesteld.

1p **2** Geef een reden waarom internationale ondernemingen problemen hebben met de voorwaarden die de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie aan het 'gezond-logo' heeft gesteld.

1p **3** Leg uit dat het voeren van een erkend 'gezond-logo' kan bijdragen tot een beter bedrijfsresultaat.

Opgave 2

Bij deze opgave horen vijf informatiebronnen, de informatiebronnen 1 tot en met 5. Informatiebron 1 gaat over het aantal vestigingen van schoonheidssalons per 25.000 inwoners in 2005 en in 1995. In informatiebron 2 zijn enkele gedeelten uit het ondernemingsplan van Beausage opgenomen. Informatiebron 3 gaat over de bevolkingsopbouw van Almere. Informatiebron 4 gaat over de Baro Opstartlening. In informatiebron 5 zijn balansgegevens per 1 januari 2007 en de gegevens in verband met de resultatenbegroting over 2007 van Beausage opgenomen.

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Vera Damen is gediplomeerd schoonheidsspecialiste en heeft zich daarnaast in de afgelopen jaren bekwaamd in ontspanningsmassages.

Vera wil zich per 1 januari 2007 als zelfstandig schoonheidsspecialiste in de groeigemeente Almere (Flevoland) vestigen onder de naam Beausage. Een leegstaand winkelpand aan de drukke Korte Promenade, dat te huur is, lijkt haar een ideale locatie om zich te vestigen.

In informatiebron 1 is een gedeelte van een recent onderzoek naar schoonheidssalons van het CBS opgenomen. Op basis van dit onderzoek meent Vera dat Flevoland prima groeikansen biedt voor schoonheidssalons.

- 1p **4** Noem, op basis van het onderzoek uit informatiebron 1, de reden waarom Almere prima groeikansen biedt voor schoonheidssalons.

Voor de financiering van haar schoonheidssalon heeft Vera informatie aangevraagd bij de Barobank. Voor startende ondernemingen biedt de Barobank, naast een rekening-courantkrediet, de mogelijkheid van een Opstartlening. De aanvraag van deze lening dient vergezeld te gaan van het ondernemingsplan. Een gedeelte van het ondernemingsplan van Beausage is opgenomen in informatiebron 2.

In dit plan zijn enkele belangrijke trends en ontwikkelingen op de relevante markt genoemd.

- 1p **5** Geef, op basis van informatiebron 2, een voorbeeld van een voor Vera niet-beïnvloedbare omgevingsfactor.

Vera gaat ervan uit dat haar klanten uitsluitend uit de gemeente Almere komen. In haar promotiebeleid kiest Vera voor massacommunicatie. Alleen als de doelgroep kleiner is dan 500 personen zal Vera uit kostenoverwegingen kiezen voor persoonlijke communicatie.

Voor de doelgroep 'kinderen met leerstoornissen' (zie informatiebron 2) moet Vera nagaan of zij voor massacommunicatie of voor persoonlijke communicatie moet kiezen.

- 2p **6** Bereken met behulp van de informatiebronnen 2 en 3 of Vera voor deze doelgroep, uit kostenoverwegingen moet kiezen voor persoonlijke communicatie.

- 1p **7** Noem voor Vera een andere reden dan kostenoverwegingen om voor de doelgroep 'kinderen met leerstoornissen' te kiezen voor persoonlijke communicatie en niet voor massacommunicatie.
- 4p **8** Bereken voor Vera, aan de hand van de informatiebronnen 2 en 3, de begrote omzet uit behandelingen in 2007 (het eerste jaar voor Beausage).

De eisen, die de Barobank bij verstrekking van de Opstartlening stelt (zie informatiebron 4), hebben onder andere betrekking op solvabiliteit én rentedekking.

Om vast te stellen of Beausage aan deze eisen voldoet, stelt Vera een begrote balans per 1 januari 2007 en een resultatenbegroting over 2007 op (zie informatiebron 5).

Voor de afschrijving op de verbouwing heeft Vera een kortere periode genomen dan bij de inventaris.

- 2p **9** Verklaar waarom Vera voor de afschrijving op de verbouwing zo'n korte periode genomen heeft.
- 4p **10** Bereken met behulp van informatiebron 5 het bedrag van de door Vera benodigde Opstartlening. Gebruik daarbij de uitwerkbijlage.
- 4p **11** Bereken het begrote resultaat over 2007 met behulp van de in de uitwerkbijlage opgenomen resultatenbegroting.
- 4p **12** Komt Vera in aanmerking voor de Opstartlening van de Barobank? Onderzoek dit door vast te stellen aan welke van de drie door de Barobank gestelde eisen voor de Opstartlening Beausage voldoet.

Opgave 3

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Kleinendorst bv is een koeriersbedrijf dat per 1 januari 2008 de aanschaf overweegt van een nieuwe bestelauto. De aanschafprijs van deze auto bedraagt € 40.000,-; de geschatte restwaarde aan het eind van het vierde jaar is nihil. De beslissing al dan niet te investeren wordt genomen op basis van de netto-contante waardeberekening.

Voor deze bestelauto zijn de volgende gegevens verzameld:

- afschrijvingskosten: € 10.000,- per jaar;
- geschatte onderhoudskosten: € 750,- per jaar;
- verzekeringskosten: € 800,- per jaar;
- geschat brandstofverbruik: € 6.300,- per jaar;
- motorrijtuigenbelasting: € 300,- per jaar;
- loonkosten chauffeur: € 24.000,- per jaar;
- vervoerstarief per gereden kilometer: € 0,75;
- aantal in rekening te brengen kilometers: 60.000 per jaar;
- de in rekening gebrachte kilometers worden contant afgerekend.

Bij de berekening van de contante waarde gaat Kleinendorst bv ervan uit dat de cashflows aan het einde van het jaar beschikbaar komen. Kleinendorst bv wenst op de investering een minimaal rendement van 6% op jaarbasis te behalen.

- 2p **13** Bereken de cashflow (*zie formuleblad*) die de geplande investering in de bestelauto in 2008 oplevert.
- 3p **14** Bereken met behulp van de netto-contante waarde of de geplande investering in de bestelauto aanvaardbaar is (*zie formuleblad*).

Een grote onzekerheid in de planning zijn de loonkosten van de chauffeur. Kleinendorst bv verwacht dat door aanpassing van de cao de loonkosten van de chauffeur per 1 januari 2009 zullen toenemen. De cao-onderhandelingen betreffen een eindejaarsuitkering voor chauffeurs die voor het eerst eind 2009 zal worden uitgekeerd.

- 2p **15** Bereken wat de maximale eindejaarsuitkering van de chauffeur mag zijn om het gewenste rendement op de investering van 6% per jaar te behalen (*zie formuleblad*).

Opgave 4

Numico nv, internationaal marktleider op het gebied van babyvoeding en klinische voeding, heeft over 2005 een resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening behaald van € 304 miljoen. Het eigen vermogen van Numico is in 2005 aanzienlijk gestegen onder andere door twee succesvolle emissies. Door de toename van het eigen vermogen en het sterke groeiprofiel kan Numico nv weer dividend gaan uitkeren. Daarbij heeft Numico nv als doel om op middellange termijn een groter deel van de winst uit te keren, naar keuze van de aandeelhouder in de vorm van stock- of cashdividend.

Numico nv zal de algemene vergadering van aandeelhouders voorstellen om over 2005 een dividend uit te keren van € 0,15 per gewoon aandeel. Het dividend na aftrek van 25% dividendbelasting, zal naar keuze van de aandeelhouder worden uitgekeerd in contanten of in aandelen. In het laatste geval is de koers op vrijdag 10 maart 2006 bepalend voor het uit te keren aantal aandelen.

*bron: Persbericht van Numico nv bij presentatie van jaarcijfers,
23 februari 2006*

De keuze van de aandeelhouders van Numico nv om het dividend op te nemen in stockdividend of in cashdividend, heeft gevolgen voor de solvabiliteit van de onderneming.

- 2p **16** Welk gevolg heeft het opnemen van het dividend als stockdividend in plaats van cashdividend, op de solvabiliteit (*zie formuleblad*) van Numico nv? Motiveer het antwoord.

Floris Kleinsma heeft in zijn effectenportefeuille 2.016 aandelen Numico nv, die alle gerechtigd zijn tot de winst over 2005. Floris wenst een uitkering in de vorm van stockdividend.

- 1p **17** Op grond van welk gegeven uit het persbericht kan Floris gekozen hebben voor het stockdividend? Licht het antwoord toe.

Op vrijdag 10 maart 2006 was de koers van een gewoon aandeel Numico nv € 37,80.

- 2p **18** Bereken het aantal aandelen Numico nv, dat Floris als stockdividend over 2005 ontvangt.

Opgave 5

Bij deze opgave horen vier informatiebronnen, de informatiebronnen 6 tot en met 9. Informatiebron 6 gaat over de werkzaamheden van de divisies van Construct Parts. Informatiebron 7 gaat over de innovatie in de luchtvaartsector. In informatiebron 8 staan de verwachte afzetgegevens van de divisie Luchtvaart van Construct Parts in 2007. Informatiebron 9 bevat voorcalculatorische gegevens van de producten Lightware en Fireproof.

De onderneming Construct Parts, gevestigd in Nederland, is gespecialiseerd in de ontwikkeling en productie van technisch hoogwaardige producten. De onderneming onderscheidt vier divisies (zie informatiebron 6).

- 1p **19** Noem een reden waarom een onderneming zich opsplitst in verschillende divisies.

De divisie Luchtvaart produceert onderdelen voor verkeersvliegtuigen. De ontwikkeling van supergrote verkeersvliegtuigen (zie informatiebron 7) door de twee grootste vliegtuigproducenten in de wereld, Airbus en Boeing, zijn in een vergevorderd stadium.

- 2p **20** Leg met behulp van informatiebron 7 uit dat luchtvaartmaatschappijen zouden kiezen voor de aanschaf van de Airbus A380.

De productie bij de divisie Luchtvaart vereist de inzet van technisch hoog opgeleid personeel. De vraag naar het product Lightware is groot. Het tekort aan gekwalificeerd personeel vormt voor de komende jaren een knelpunt bij de productie.

Tot 2007 produceerde de divisie Luchtvaart uitsluitend het product Lightware. Vanaf 2007 kan ook het product Fireproof geproduceerd en op de markt gebracht worden.

- 1p **21** Leg uit dat Construct Parts een commercieel risico loopt door het op de markt brengen van Fireproof.

De divisie Luchtvaart heeft in 2007 maximaal 166.000 manuren ter beschikking die volledig aangewend zullen worden voor de productie van Fireproof en Lightware. Daarbij zal Fireproof alleen op de markt gebracht worden als de winst daardoor zal toenemen.

In informatiebron 8 zijn de afzetmogelijkheden voor beide producten voor het jaar 2007 opgenomen. In deze voorcalculatie is ervan uitgegaan dat de verkoopprijs die Boeing in rekening gebracht zal worden, lager is dan de verkoopprijs aan Airbus.

- 2p **22** Geef twee bedrijfseconomische redenen waarom Construct Parts voor het product Fireproof Boeing een andere verkoopprijs in rekening zal brengen dan Airbus.

Bij de keuze van de aantallen te produceren producten Fireproof en Lightware spelen de constante kosten geen rol.

1p **23** Waarom spelen de constante kosten in 2007 geen rol bij deze keuze?

In informatiebron 9 staan de voorcalculatorische kostengegevens voor 2007. Door de berekening van de dekkingsbijdrage (verwachte opbrengst – variabele kosten) per manuur wil Construct Parts vaststellen of zij Fireproof in 2007 op de markt zal brengen.

3p **24** Toon door middel van een berekening aan dat het aanwenden van manuren voor de productie en verkoop van Fireproof in 2007 meer winst oplevert dan het aanwenden van de manuren voor Lightware. Vul daartoe de uitwerkbijlage in.

2p **25** Bereken hoeveel producten Lightware Construct Parts in 2007 zal produceren indien zij streeft naar maximaal haalbare winst.

3p **26** Bereken de bijdrage aan het verwachte bedrijfsresultaat van de divisie Luchtvaart voor 2007 indien zij streeft naar maximaal haalbare winst.

Opgave 6

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Frans Denie handelt onder andere in Ereevé recorders. Voor het vaststellen van de verkoopprijs hanteert hij de opslagmethode. Voor de vaststelling van de verkoopprijs van een Ereevé recorder in 2006 heeft Frans de volgende gegevens verzameld:

- de verwachte inkooprijs is € 280,- per recorder;
- het opslagpercentage voor de inkoopkosten is 10% van de inkooprijs;
- het opslagpercentage voor de algemene kosten is 20% van de kostprijs;
- de nettowinstmarge is 23% van de verkoopprijs;
- de verwachte afzet is 25.000 stuks.

De nacalculatorische gegevens over 2006 zijn:

afzet = inkopen	23.500 stuks
inkooprijs	€ 290,-
totale inkoopkosten	€ 300.000,-
totale algemene kosten	€ 1.700.000,-

2p **27** Bereken de verkoopprijs van een Ereevé recorder in 2006.

1p **28** Bereken het gerealiseerde verkoopresultaat in 2006 en geef aan of dit een voordelig of nadelig resultaat is.

2p **29** Bereken het gerealiseerde budgetresultaat in 2006 en geef aan of dit een voordelig of een nadelig resultaat is.

Opgave 7

Mevrouw L. Post-van den Akker wil een huis kopen. De bank is bereid haar een 4% hypothecaire lening te verstrekken van € 300.000,- met een looptijd van 25 jaar. Ze ontvangt van de bank een overzicht waarin haar de volgende drie mogelijkheden worden geboden:

- a een hypothecaire lening die lineair wordt afgelost: totaal te betalen bedrag aan aflossing en interest gedurende de looptijd is € 456.000,-.
- b een hypothecaire lening die wordt afgelost met behulp van annuïteiten: totaal te betalen bedrag aan aflossing en interest gedurende de looptijd is € 480.089,70.
- c een hypothecaire lening in de vorm van een spaarhypotheek: totaal te betalen bedrag aan spaarpremie en interest gedurende de looptijd is € 480.089,70.

- 2p **30** Leg uit dat bij een lineaire aflossing het totaal te betalen bedrag lager is dan bij aflossing met behulp van annuïteiten.
- 1p **31** Verklaar waarom een spaarhypotheek aantrekkelijker kan zijn dan een annuïteitenhypotheek.

Bij een spaarhypotheek eist de bank dat de hypotheekverstrekker ook een risicoverzekering afsluit.

- 1p **32** Welk risico probeert de bank hiermee af te dekken?

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.